

KOMUNICIRANJE

U početku beše Reč i Reč beše u Boga i Bog beše Reč

1:2 Ona beše u početku u Boga

1:3 Sve je kroz Nju postalo i bez Nje ništa nije postalo što je postalo

1:4 U Njoj beše život i život beše videlo ljudima

Jevanđelje po Jovanu

Čovek je biće koje:

- misli
- radi
- komunicira

Čovek ceo život, osim u stanjima bez svesti, komunicira.

- iskušenik u pustinju, usamljenik u ćeliji
- u porodici i primarnim grupama
- kroz institucionalno obrazovanje
- političke, sportske, kulturne i druge javne manifestacije
- čitanjem knjiga i novina, slušanjem radija i gledanjem TV ili filma
- surfujući Internetom

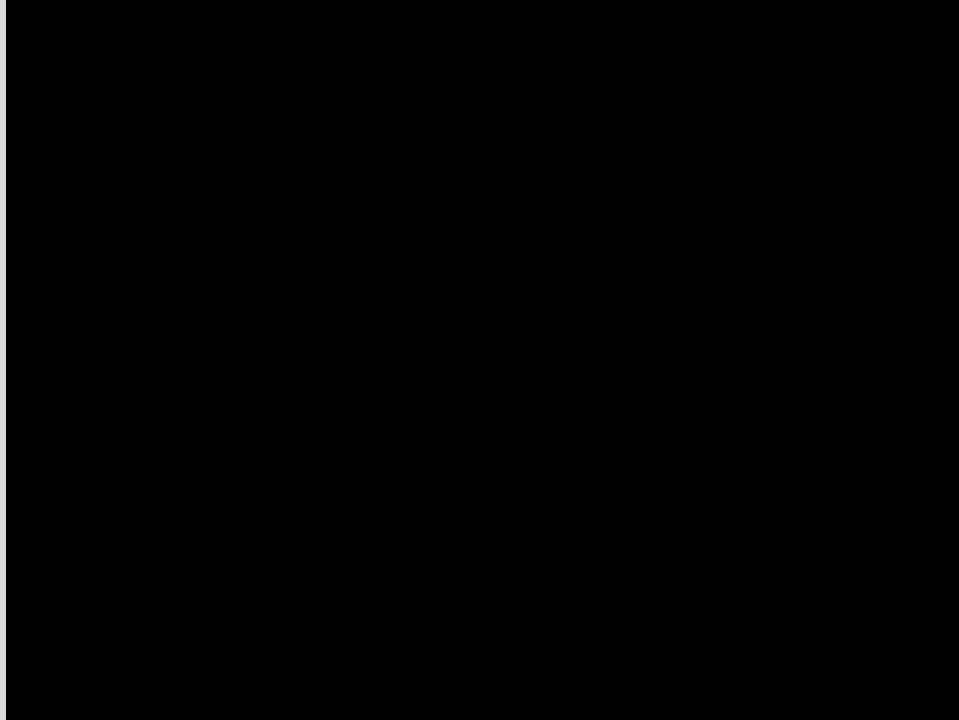

Svaki društveni odnos je i komunikaciona interakcija.

“Komuniciram, dakle postojim”

Tokom vremena oblici komunikacione prakse su se menjali. Potrebe plemenske zajednice je zadovoljavalo spontano verbalno i neverbalno komuniciranje. Danas se smanjuje obim neposrednog i interpersonalnog komuniciranja i dominira masovno komuniciranje

A breif history of communication

Društvo - okvir ljudskog komuniciranja

Čovek je društveno biće (zoon politikon)

najteža kazna je odbacivanje iz zajednice - ekskomunikacija

različiti pristupi fenomenu društvenosti

sociološki

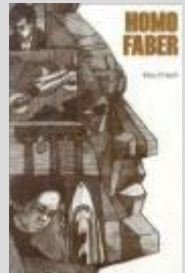
zašto nastaju i menjaju
se odnosi ljudi koji oblikuju D

komunikološki

kako su nastali i kako
se menjaju odnosi ljudi

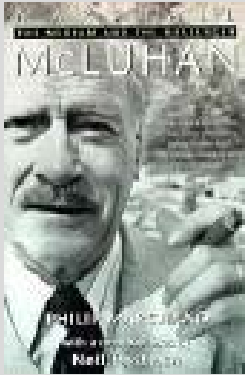
u odvajanju od prirode ka kulturi čovek je napravio dva mosta:

- homo faber - pravljenje oruđa za rad
- homo symbolicum - upotreba znakova, odnosno simbola

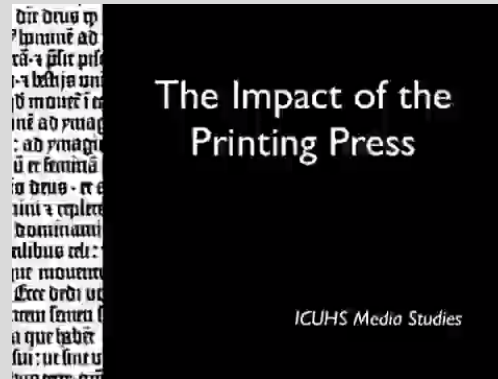
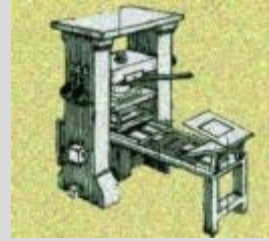
Razvoj civilizacije se posmatra iz dve perspektive:

- medijacentrične - komunikaciona tehnika i praksa kao pokretač promena
- sociocentrične - pokretači promena dolaze iz sfere proizvodnje

Marshall McLuhan - izum štamparije doveo je do radikalnih promena u društvu:

- industrijski način proizvodnje
- nacionalizam
- birokratska uprava (odnosi države i društva posredovani pismenim putem)

Sociocentristi komunikacionu praksu gledaju kao sastavni deo materijalnih, odnosno ekonomskih faktora.

U malom grčkom polisu praktikovano je uglavnom usmeno komuniciranje, u kome svi vide i čuju govornika, a njegova ubedljivost je presudna za donošenje odluka.

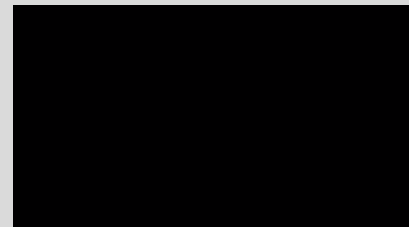
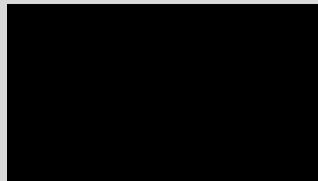

U Rimu kao velikoj imperiji javljaju se prve novine i službeni listovi.

<p>Alvin Tofler</p> 	<p>prvi talas</p> <p>drugi talas</p> <p>treći talas</p>	<p>kontrola prirodnih i bioloških izvora energ neobnovljivi izvori</p> <p>obnovljivi izvori</p>	<p>integr. mehan. - sila</p> <p>ekonomska motivac.</p> <p>info sfera</p>
<p>Režis Debre (mediologija)</p> 	<p>mnemosfera (pre civ.)</p> <p>logosfera</p> <p>grafosfera</p> <p>videosfera</p>	<p>pamćenje bez pisma pismo+predanje</p> <p>štamparija</p> <p>slika i ton</p>	<p>religije (otkrov+pripov)</p> <p>knjige kao nosioci znanja i relig. <ritam ist. >prostor</p> <p>neprekidni protok bit (vrednost) i piksel (gustina) inf.</p>
<p>Maršal Makluan</p> 	<p>oralna (tribalna)/verb.</p> <p>civilizacija pisma</p> <p>elektronska civiliz.</p>	<p>čulo sluha</p> <p>čulo vida</p> <p>kombinovano</p>	

Proto društva (prvog talasa, plemenska) su zajednice na malom prostoru, ali su "zgusnute", tj. organski povezane. To su "zatvorene zajednice" (Poper) jer su odnosi pripadnika zasnovani na srodstvu. Norme ponašanja su vrlo stroge da bi se preživelo u nepovoljnom okruženju. Disciplina se postiže pomoću tabua. Kršenje se kažnjava smrću ili progonstvom. Promene su vrlo spore. Verbalno komuniciranje. Rituali, lečenje, proricanje, religije, mitovi i druga životna iskustva su oblikovana u simbolskom sistemu jezika. Čulo sluha dominantno. Neverbalno komuniciranje rituali, plesovi, mimikrija, tetovaža. Osnivački mit. Ključni komunikatori - najstariji. Tradicija se obnavlja kao spontano kolektivno pamćenje - *pojedinač usmeren tradicijom* (Risman)

Pronalazak pisma - mogućnost da se poruke prenose kroz prostor i vreme. Pismo je sporo potiskivalo neposredno komuniciranje, a njegova evolucija je trajala vekovima. U početku je bilo denotativno (niz slika koje analogno ukazuju na predmet) a kasnije je upotreba ikoničnih znakova u religiji omogućila da oni predstavljaju apstraktne pojmove višeg reda. Ideografsko pismo (stilizovane slike) zamenilo je fonetsko što je omogućilo lakšu produkciju i reprodukciju informacija.

Od sredine XV veka Guenbergov galaksija.

Širenje pismenosti je potkopalo prethodne komunikacione, kulturne i političke monopole. Znanja i kumulirana iskustva su se iz oaza slobodnih gradova, manastira i univerziteta raširila i postala dostupna preko knjiga i štampe. Pismo je oslobodilo čoveka stega tradicije, a ekonomski razvoj nužnosti grupe egzistencije - *pojedinač usmeren iznutra*

Komuniciranje je postalo posredno i masovno

U post-industrijskom društvu (Bel) novi mediji su premrežili planetu, a čovek je uključen u svetsko zbivanje ("globalno selo").

Nošene energijom, poruke lako prodiru kroz prostor, njihova diseminacija je trenutna, a umesto oskudice javlja se poplava informacija. Uloga čula je opet reorganizovana.

Kraljica medija postaje TV koja ima i hipnotičke efekte. Pojedinaac koji reaguje na posredno komunicirane prizore kao na realnost podleže utisku da učestvuje u događajima koji se direktno prenose. "Usamljena gomila" - Risman

Norme i vrednosti se menjaju brzo. "Skriveni ubeđivači" (Pakard) nam govore šta je pravedno, korisno, lepo, pravedno, zahtevajući da se nešto kupi, glasa, podrži. - *pojedinaac usmeren spolja*

Bavljenje razmenom informacija u svim aspektima socijalnog života dospelo je u centar pažnje donosilaca odluka. Težnja da se ostvari uticaj na medije i njihove sadržaje postala je suština borbe za osvajanje i zadržavanje društvene moći.

Informacije su postale najvažniji proizvodni resurs

demasifikacija medija - interaktivni mediji, zajednice ljudi u sajber prostoru

Pojam komuniciranja

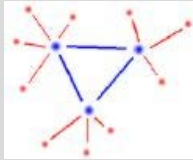
u svakodnevnom životu termini komuniciranje i komunikacija često se koriste kao sinonimi

etimološki gledano reči imaju koren u latinskom i to u

- glagolu *communicare* – saopštiti, učiniti nešto zajedničkim, pričestiti se
- imenici *communicatio* - ophođenje, veza, dodir, saobraćajnica

I mnogi drugi pojmovi kojima se ukazuje na jačanje odnosa između ljudi imaju isti koren. Npr. komuna, komunizam...

komuniciranje = razmena poruka; složen odnos, verbalna ili neverbalna interakcija dva, više ili neograničenog broja ljudi

komunikacija = poruka; šire i slobodnije saobraćajnice (put, pruga)

masovne komunikacije = tehnička sredstva masovnog komuniciranja, ali ne i masovne poruke

samo u SAD 126 definicija komunikacije, zavisno od

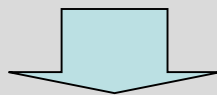
- filozofskih polazišta (funk, strukt, pragmatični, marksistički...)
- naučne discipline (psihologija, sociologija, lingvistika, informatika, komunikologija)

socioantropološka paradigma

Interakcija u kojoj najmanje jedan
učesnik poseduje svest

nivo posmatranja, istraživaki obim i dubina zahvata, tj metodološkog pristupa

- interpersonalni, grupni, društveni i globalni plan
- interakcijska ili procesualna, vremenski i prostorno određena ravan
- subjekti, sadržaji, forme, prirodni i veštački posrednici, trenutne akcije, kratkoročne i dugoročne posledice sa kulturnih, političkih, ekonomskih i dr aspekata
- razgraničenje komuniciranja od bioloških i psihičkih procesa
- komunikaciona praksa u kontekstu NTR

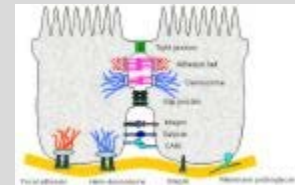

različite teorije i definicije

matematička paradigma

subjekti komuniciranja mogu biti i
životinje, mašine, pa i dve ćelije u
organizmu, tj. svi sistemi sposobni
da selektivno reaguju na informaciju
kao nadražaj

seizmograf

Komuniciranje je ljudska interakcija primarno društvenog značaja koja se ostaruje razmenom informacija/poruka, neposredno ili posredstvom medija, u prostorno i vremenski određenom psihosocijalnom kontekstu, sa određenim trenutnim efektima i relativno trajnim društvenim posledicama.

Komuniciranje se u strukturalnom **modelu** može predstaviti kao niz komunikacionih činova između subjekata komuniciranja u komunikacionoj situaciji.

Subjekti komuniciranja su:

- pošiljalac/pošljaoci (emiter) - sa društvenog aspekta mogu biti pojedinac, primarna društvena grupa, društvena organizacija
- primalac/primaoci (recipijent) - pojedinac, primarna društvena grupa, strukturalni-publika i astrukturalni oblik grupisanja - masovna publika

Komunikacioni čin - dinamički aspekt komuniciranja predstavlja ukupnost psihosocijalnih zbivanja koja prate i objedinjuju osnovne momente kretanja jedne poruke od pošiljaoca do primaoca, uključujući i efekte komuniciranja.

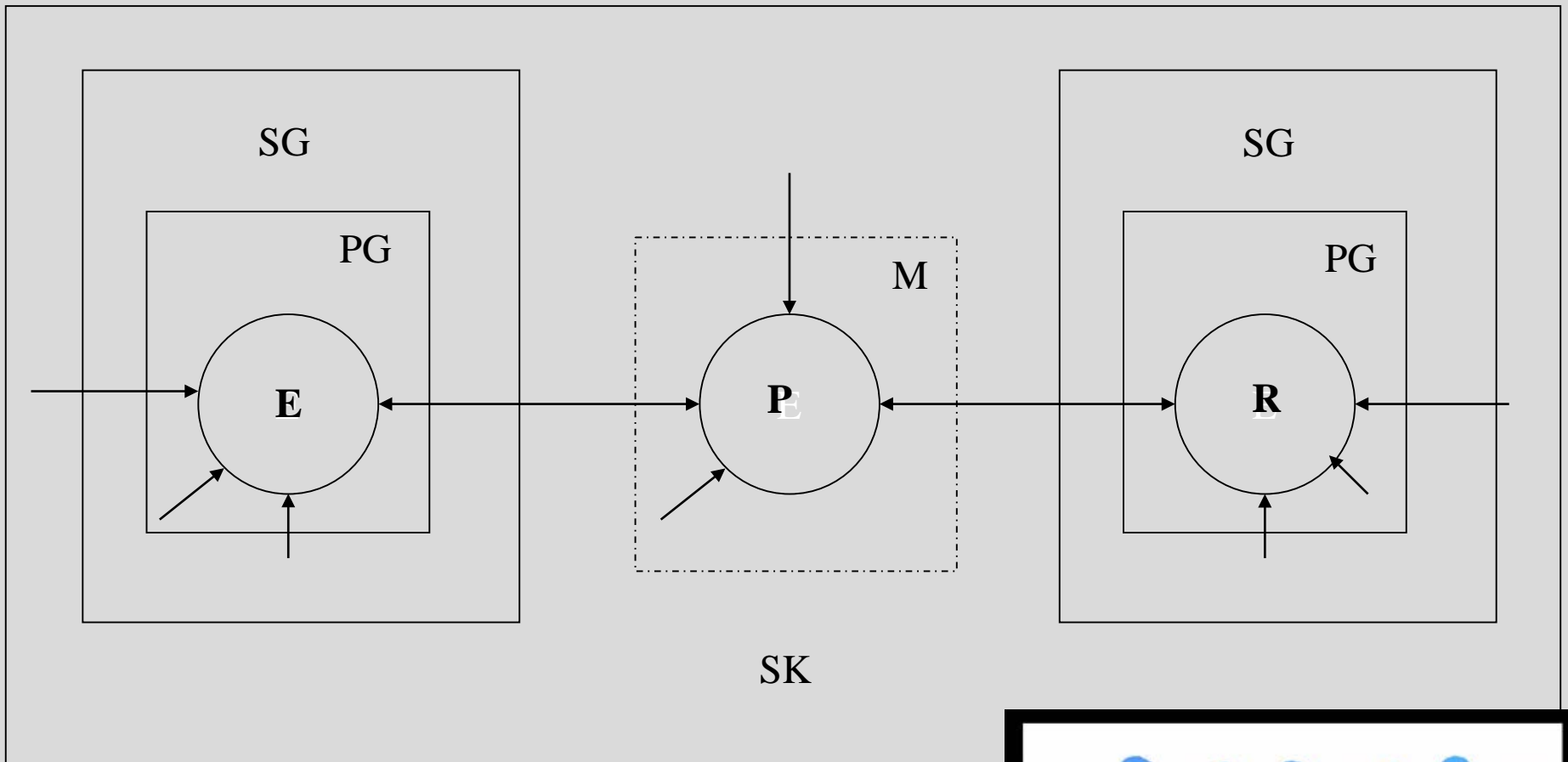
Elementi (faze) su:

1. izbor informacije iz okruženja (zamena nekog aspekta univerzuma značijam)
2. enkodiranje poruke (simbolsko, teleološko i vrednosno organizovanje informacije)
3. interakcijske transmisije poruka (neposredno ili putem medija)
4. prijem poruke (čulna percepcija
dekodiranje
trenutno ili vremenski odloženo reagovanje na informaciju)

Komunikaciona situacija je statički aspekt komuniciranja. Ona predstavlja skup manje ili više stabilnih determinišućih faktora koji postoje kao sklop objektivno datih okolnosti koje su se u određenom vremenu i prostoru stekle kao pretpostavke na osnovu kojih se stvaraju uslovi da se svaki komunikacioni čin dovede do psihosocijalnog kraja.

Ona je konstituisana:

- mentalno-psihičkim i biološkim karakteristikama subjekata komuniciranja
- socijalnim kontekstom u celini
- simboličkim sistemom unutar koga se obavlja enkodiranje i dekodiranje
- karakteristikama i specifičnostima tehnika komuniciranja (primarne verbalni i neverbalni govor i sekundarne - svi ostali mediji)

- E -emiter(i), pošiljalac
- R - recipijent(i), primalac
- P - poruka
- M - medij
- PG - primarna društvena grupa
- SG - sekundarne društvene grupe
- SK - najširi socijalni kontekst

Znak – draž koja izaziva reakciju i deluje na ponašanje jedinke time što ukazuje na nešto a stoji umesto nečeg drugog, Temelji se na vezi koja je postala konvencija

označeno (predmet)

veza koja je postala konvencija
(glas, izraz, pismo)

označilac (znak)

Signal – sredstva transporta pomo’u kojih se informacija prenosi
ne proizvodi se namerno, već se javljaju sponatano

jednoznačan

životinje komuniciraju pre svega signalima – automatsko reagovanje na ekspresivne
znakove

Simbol- stvaraju se namerno

Višeznačni **krst**

Čovek kao animal simbolikim

Osobine poruke

Uspeh poruke (vesti, ideje, informacije) ne zavisi samo od njene vrednosti već i od toga **ko je odašilje (autoriteta)** / bog, papa, vođa, komiet, ratni heroj, sportista, TV zvezda, novinar

Između dve poruke istog sadržaja (saznajne vrednosti) snažniji uticaj će izvršiti ona koja je sastavljena od reči koje su nabijene **emocionalnim značenjima**

Poruka će izvršiti snažniji uticaj ako je njen jezik bolje **prilagođen jeziku grupe** kojoj je poruka namenjena.

Uspeh poruke zavisi od vrste i redosleda argumenata koje sadrži

Poruke sa očevidnom namerom su manje efikasne od onih u kojima je namera prikrivena prividno objektivnim, nenametljivimi ubedljivim razlozima

Poruka treba da pojednostavi jer se istim rečima (simbolima) obraća različitim ljudima

Poruka treba da se ponavlja i po formi i po sadržaju ali ne više od 5-6 puta zbog bumerang efekta

Poruka treba da eliminiše alternativna rešenja u nekoj nejasnoj i napetoj (kriznoj) situaciji.

informacija nije
tačna jasna pravovremena relevantna
a ako jeste sve to, moguće je...

da se na
putu od
pošiljaoca

izobličiti

pogrešno sažme

blokira

do
primaoca

a ako informacija ipak dođe, moguće je da je
primaoc ne opazi, jer:

- ne odgovara njegovoj predstavi
- uklopljena je u neprikladan materijal
- drugima nije verodostojna
- sam je preopterećen

prikupljanje
informacija

isporuka
informacija

obrada
informacija

Moguće greške u komunikacijskom procesu